

Департамент освіти і науки
Кіровоградської обласної державної адміністрації

Знам'янська спеціальна загальноосвітня
школа-інтернат I-III ступенів

Педагогічний вернісаж

*Ствердження
величі й краси
справжнього кохання
в трагедії В. Шекспіра
«Ромео і Джульєтта»
та в музиці*

Підготували:

Бажан Ольга Василівна,
вчитель світової літератури,
спеціаліст вищої категорії,
старший вчитель;

Старіченко Валентина Михайлівна,
вчитель музичного мистецтва,
спеціаліст вищої категорії;

Сиромятнікова Наталія Михайлівна,
вчитель англійської мови,
спеціаліст другої категорії

м. Знам'янка
2014

Тема. *Ствердження величі й краси справжнього кохання в трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта» та в музиці.*

Мета: розкрити ідейно-художній зміст п'єси, її морально-філософське значення; розвивати творчі здібності учнів, уміння формувати й висловлювати свої думки, довести, що трагічна смерть Ромео і Джульєтти є свідченням трагедії їх чистого кохання; розвивати творчі та пізнавальні здібності учнів, вміння застосовувати знання з англійської мови та музичного мистецтва; удосконалювати навички виразного читання творів Шекспіра українською мовою та мовою оригінала; сприяти вихованню високих людських почуттів, непримиренності до зла та жорстокості; прищеплювати любов до поезії.

Обладнання: портрети В. Шекспіра, С. Прокоф'єва, П. Чайковського; презентація «Ромео та Джульєтта», фонозаписи увертюри П. І. Чайковського «Ромео і Джульєтта», сюїти С. Прокоф'єва «Танець лицарів» або «Монтеккі та Капулетті», «Ранок», уривки з трагедії В. Шекспіра «Ромео та Джульєтта» українською, російською та англійською мовою.

Клас: 8

Тип уроку: інтегрований (світова література, англійська мова та музичне мистецтво)

*Любов – маяк, який допомагає
здолати бурю.*

В. Шекспір

Кохання може все і все здолає...

В. Шекспір

Хід уроку

І. Організаційний момент

Вчитель музичного мистецтва:

– Доброго дня, шановні гості і 8-класники.

Вчитель англійської мови. Вітається англійською мовою.

Вчитель світової літератури:

– Ми раді вас вітати на нашому уроці. Сьогодні він у нас незвичайний. Чому? Тому, що за розкладом у нас урок світової літератури, але сьогодні він буде інтегрованим, і я гадаю, що за присутності вчителів на ньому ви самі зможете нам сказати, які предмети ми сьогодні об'єднали, а потім дізнаємося, заради чого це зробили (урок світової літератури, англійської мови та музичного мистецтва).

Вчитель музичного мистецтва: На нашому уроці присутні гості. Хочеться вірити, що вони разом з нами здійснять цікаву подорож в країну закоханих героїв Шекспіра.

Вчитель англійської мови: Не можна говорити про Шекспіра і не чути віршів мовою оригіналу. А допоможуть вам у цьому знання англійської мови.

Запис теми уроку до зошита.

Вчитель світової літератури: У нас сьогодні є чарівна скринька, в якій – сердечка. Їх може отримати кожен із вас, якщо буде активним на уроці. У скриньки є свій скарбник, який роздаватиме скарби. Це наш учитель англійської мови. В кінці уроку буде видно, хто як працював.

II. Мотивація навчальної діяльності.

Вчитель світової літератури: Кохання – це найкраще почуття, яке окрилює, дає сили і натхнення, радість і захоплення. І завдячуючи якому продовжується життя на землі. Воно сильніше за смерть, вічне й завжди молоде. Воно в піснях і в душах. Йому акомпанують солов'ї, а часом і гармати. Та повсякчас – це одне з найсильніших і найкращих почуттів, на яке здатна людина.

Вчитель музичного мистецтва: Мабуть, немає композиторів, які б не писали про кохання. Пояснити це дуже просто — багато важить кохання в житті людини. Дійсно, це почуття, як жодне інше, прагне висловлення і тому найчастіше спонукає до самовираження, надихає на творчість.

Вчитель англійської мови: З іменами Ромео і Джульєтти пов'язана творчість багатьох письменників, художників, композиторів. Про кого саме піде сьогодні мова ви дізнаєтеся, прочитавши незвичайні письменна, які нам передали поштою. А що тут написано, навіть мені важко зрозуміти.

Незвичайні письменна (записи на дошці)

Пјрофкqolf'етв, Шсеркrcsnfidpw, Чдаиіfksowvqcdьkbugйq

Вернісаж «Хто є хто?» (встановити відповідність між прізвищами і портретами)

Вчитель світової літератури: У нас сьогодні є чарівна скринька, в якій – сердечка. Їх може отримати кожен із вас, якщо буде активним на уроці. У скриньки є свій скарбник, який роздаватиме скарби. Це наш учитель англійської мови. В кінці уроку буде видно, хто як працював.

III. Вивчення нового матеріалу

Вчитель світової літератури: Кажуть, що найсильніше – перше кохання, бо приходить воно до кожного в найщасливіші роки юності, коли душа наповнюється невичерпною радістю, хочеться сміятись і співати, доторкнутись до промінчиків яскравого сонця, полинути в безмежну синь неба, порозмовляти з кожним листочком, з кожною пелюсткою квітки, щоб чув цілий світ, що ти кохаєш, тоді душа спалахує барвистими іскорками мрій і лине у світ Ромео і Джульєтти.

Гра «Вірю» - «Не вірю»

Вчитель музичного мистецтва: Щоб досягти мети уроку, розкрити проблематику твору, необхідно працювати творчо. А налаштувати вас на високу активність на уроці допоможе гра «Вірю» - «Не вірю»

- Творчість Шекспіра належить перш за все англійському народові (вірю)
- Слово «Шекспір» в перекладі з англійської мови означає «той, що потрясає мечом» (не вірю, списом)
- Шекспір відомий як автор 350 сонетів (не вірю, 154)
- Події трагедії видатного англійського письменника Шекспіра «Ромео І Джульєтта» відбуваються в Лондоні (не вірю, в Італії, у Вероні та Мантуї)
- Джульєтта є донькою Монтеккі (не вірю, Капулетті)
- Ромео було 17 років (вірю)
- Джульєтті було всього 16 років (ні, 14)
- Події відбуваються протягом року (ні, протягом 5 днів)
- Закохані вперше зустрілися на балу у князя Верони (не вірю, на балу у Капулетті)

Вчитель англійської мови: Не можна говорити про Шекспіра, не почувши виконання його творів мовою оригіналу. І нас є така можливість завдяки вчителю англійської мови..

Перше побачення. Інсценізація англійською мовою «Сцена біля балкона».
(II дія, I сцена.) на фоні музики «Ранок»

Scene I

(Звучить музика. Входять молоді люди – дівчата та юнаки. Вони танцюють вальс. Аж ось з'являються троє молодих людей - Romeo, Benvolia, Mercutio. Вони в масках).

All: May we come in?

Capulet: Oh, young people you are welcome to our party. There are plenty of ladies for you to dance with.

Romeo: Great thanks.

(молоді люди входять, раптом Ромео бачить Джульєтту. Він підходить до неї).

Romeo: Who are you a beautiful girl?

Juliet: I'm Juliet

Romeo: Oh, I haven't seen you before. Your beauty shows by night like a rich jewel. Your beauty is rich for use, too dear for early. You are a white bird among black ones. Your beauty dear Juliet and your perfection's shine above all other ladies, *(появляється Tybalt - the nephew of Lord Capulet)*

Ind Narrator: You see Tybalt the nephew of Lord Capulet, he has quick and angry temper. Suddenly he knows Romeo by his voice.

Tybalt: Dear ladies and Gentlemen! This dirty Montagne comes here under cover of mask to make fun of us at our feast, *(хватає меч, намагається вдарити; підбігають друзі.)*

Lord Capulet Tybalt I don't let you do any harm at this time both because of respect of my guests and because Romeo has behaved like a gentle man.

Tybalt: So, well! I'm try to control myself. But at another time you pay dearly for your uninvited entrance. *(Romeo підходить до Juliet)*

Romeo: Oh, Juliet you are a holy place, which I do wrong to touch. I'm a humble pilgrim and will I kiss you to repair the wrong.

Juliet: Good pilgrim! Saints have hands, which pilgrims may touch, but not kiss.

Romeo: have not saints lips and pilgrims too?

Juliet: Yes, lips which then must use in prayer.

Romeo: May I invite you for dance.

Juliet: with great pleasure. *(танцюють танець)*

Romeo: And who is your mother?

Juliet: I'm a daughter of a rich lord Capulet, the great enemy of Montagues.

Romeo: What? But I'm a son of Montague. So, bye! *(відходить в сторону)* - What can I do? She is a daughter of our enemy and I have given my heart to a member of that family.

Juliet: Romeo is a Montague and I have been suddenly struck with love for him. It is a wonderful birth of love, but I shall love for my enemy.

Scene II

I-st Narrator: the moon shines in the garden with a light. Juliet was in the garden (Romeo climbed over the wall into a garden of Juliet's house). She all this time thinking herself to be alone, exclaimed:

Juliet: Ah, me! O Romeo! Romeo! Why are you called Romeo? Leave your father and refuse your name and I will no longer be a Capulet. (чути голос Romeo).

Romeo. Oh my love! (Juliet підходить до нього) there is more danger in your eyes than in twenty of their swords, if you only look with kindness on me, lady, I'm safe from my enemies. I will be better that my life is ended by their hate, that I shall live without your love.

Juliet: How did you come into this place? Who guided you?

Romeo: Love guided me.

Juliet: You have heard my words and this is true.

Nurse: (чути голос) Juliet it is time for her bed. (Juliet йде, а потім повертається)

Juliet: Romeo, if your love indeed is honorable, and you wish to marry me, I will send a messenger next day to fix a time for our marriage.

Romeo: I wish you sweet sleep and rest.

Вчитель світової літератури: Ви мали домашнє завдання – підготувати виразне читання уривку в перекладі українського письменника.

Виразне читання уривку учнями.

Бесіда з учнями:

1. Подумайте, чому Джульєтта з недовірою ставиться до слів Ромео. (*Чиста душею Джульєтта боїться помилитися в юнакові.*)
2. Чому героїня говорить, що її серце «вщерть сповнює мир»? Що означає ця метафора? (*Людина без кохання живе наче в п'їт'ї, і лише любов осяває душу, немов зоря.*)
3. Що для Джульєтти означає кохання? (*Кохати — віддавати душу коханому.*)
4. А для Ромео? (*Для нього це теж справжнє почуття, це вже не «безумство, що отруює кров».*)
5. Як на вашу думку, Джульєтта — це нове захоплення Ромео? Чому? (*Нї, в серці Ромео запалав вогонь справжнього почуття. Саме тому воно сповнене світла, добра, ніжності.*)
6. Чи були почуття героїв взаємними? (*Так, адже кожен із них готовий на все заради кохання.*)
7. Коли відбувається дія цієї сцени? (*Вночі.*)

Нїч у В. Шекспїра досить незвична. Це не темрява, а світло, сповнене почуттями, блиском очей, сподїваннями на щастя. У звертаннї до ночї розкривається вся сила палкого кохання Джульєтти. Вона просить нїч навчити її кохати, але сама вчить цього читача й глядача.

Вчитель музичного мистецтва:

– Цю шекспїрівську особливїсть чудово вїдтворив за допомогою звуків російський композитор С. Прокоф'єв.

Словник музичних термінів

Балет – вид театрального мистецтва, що поєднує танець, музику і драматичний задум.

Лейтмотив – музична тема, пов'язана з певним образом, ідеєю, яка неодноразово повторюється в опері, балеті, симфонії, характеризуючи певну дійову особу, явище, стан тощо.

Мюзикл – це музично – сценічний твір, в якому переплітаються діалоги, пісні, музика, важливу роль відіграє хореографія.

Мюзикл – це таке грандіозне і дороге шоу, у якому зібрали і балет, і естраду, і оперу.

Є навіть композитор, який примудрився втілити шекспірівський сюжет мовою балету. І зробив це блискуче. Це – С. С. Прокоф'єв. До С. Прокоф'єва ніхто з композиторів не наважувався втілити образи закоханих на балетній сцені.

Створена С. Прокоф'євим у 1935–1936 роках музика балету «Ромео і Джульєтта» здавалася спочатку дуже незвичайною, складною і непластичною. Артисти балетної трупі Ленінградського театру опери і балету, де спектакль був уперше поставлений у 1940 році, створили парафразу: «Сумніших оповідей не знайдете, ніж музика Прокоф'єва в балеті». Саме так були перефразовані рядки трагедії

«Ромео і Джульєтта» після того, як артисти вперше почули музику С.Прокоф'єва. Цей балет пройшов складний шлях від непорозуміння до тріумфу геніальної музики.

В основі композиції балету – окремі номери, дуже лаконічні і виразні. Усього їх 52, але вони складають безперервну музичну дію, яка передає ідейний задум і загальну сюжетну основу трагедії Шекспіра.

Блискуче розкриває композитор основний конфлікт трагедії – зіткнення світлої любові Ромео і Джульєтти із родовою ворожнечею, яка переслідує дві рицарські родини Монтеккі і Капулетті.

Слухання «Танцю лицарів» або «Монтеккі і Капулетті».

«Танець лицарів» уперше звучить в I акті балету і являє собою груповий портрет безглуздої ненависті ворогуючих родин закоханих. Тому танець має другу назву «Монтеккі і Капулетті». Тема «Танцю лицарів» неодноразово повторюється впродовж наступної дії балету.

- Які музичні засоби виразності використав композитор для розкриття образу ворожнечі, музичних портретів ворогуючих сторін?

Образ стає виразнішим, коли в низькому регістрі звучить лейтмотив ворожнечі.

Для танцю характерні крикливі тембри духових інструментів, дисонанси, важкі акорди, енергійні барви (мідні духові, ритмічно загострена стрибкоподібна мелодія).

Про балет «Ромео і Джульєтта» С.Прокоф'єва говорили, що він є істинним «перекладом Шекспіра на мову руху».

Відома російська балерина Г.Уланова зазначала: «Музика Прокоф'єва зливалася із Шекспіром. При всій новизні й сучасності звучання дивовижна відповідність балету Прокоф'єва трагедії Шекспіра – ось у чому причина успіху цієї вистави».

Гра-перевірка «Так чи ні»

1. До Прокоф'єва ніхто з композиторів не наважувався втілити образи Ромео і Джульєтти у живописі.

2. В основі композиції балету лежить 55 окремих номерів.

Творчості Прокоф'єва належать мюзикл «Ромео і Джульєтта

Пам'ятники героям Шекспіра

Вчитель світової літератури: Герої Шекспіра стали настільки відомими і улюбленими, що їм стоять пам'ятники.

*Росія. Місто Батайськ.
Пам'ятник Ромео та Джульєтти.*

Слайд 5.

Італія. Верона. Пам'ятник Джульєтти.

Вчитель світової літератури:

– Герої Шекспіра стали настільки популярними, що в багатьох країнах знайшлися їхні двійники, навіть в нашій Україні. Послухайте чудову легенду про українських Ромуальда та Пелагею, на заваді кохання яких стали найрідніші люди – батьки.

Повідомлення учня про українських Ромео і Джульєтту, Пелагею та Ромуальдо.

Було це дуже давно, в кінці XVI століття, у давньому місті Львові. У передмісті жили дві сім'ї: українського ремісника, в якій підростала красуня-донька Пелагея, і сім'я італійського купця, в якій був легінь-син Ромуальдо. Сім'ї дружили між собою, всім ділилися, допомагали один-одному у скруті. Діти вирости і покохали один одного. Здавалося, і батьки не були проти весілля. Але сім'ї були різної віри:

християнської та католицької. У якій церкві вінчатися? Ось тут почалися сварки, які закінчилися бійкою. Батьки заборонили дітям навіть зустрічатися. Батько відправив Ромуальдо з караваном у Венецію. Повернувся юнак лише через півроку. А у Львові в цей час розгулялася страшна хвороба – чума. Всіх хворих вивозили якнайдалі від міста, де за ними доглядали монахи. Серед хворих була і Пелагея. Ромуальдо кинувся на пошуки, а коли знайшов ледве живу – сам доглядав за нею, всилаючи їй віру в одужання. Та смерть була невблаганною: спочатку забрала Пелагею, а за нею – і Ромуальдо. Але незадовго до своєї смерті Ромуальдо замовив два однакових надгробники, прикрашених двома серцями, лавровим вінком і надписом: **«Тих, кого кохання з'єднало навіки, не здатна розлучити навіть смерть»**

Смерть дітей примирила батьків. Вони похоронили дітей на межі двох кладовищ: християнського та католицького, а вдячні потомки побудували українським Ромео і Джульєтті пам'ятник у центрі міста.

Вчитель музичного мистецтва:

– Самою популярною версією *мюзиклу «Ромео і Джульєтта»* стала оригінальна французька постановка. Автором мюзиклу став відомий французький композитор Жерар Пресгурвік. Він написав не тільки музику, а й лібрето до спектаклю. За постановку танців відповідав відомий європейський хореограф Реда. Прем'єра мюзиклу відбулася 19 січня 2001 року. Французьку версію мюзиклу було перекладено і поставлено у 14 країнах світу.

Прем'єра російської версії мюзиклу «Ромео і Джульєтта: від ненависті до кохання» відбулася 20 травня 2004 року у театрі оперети в Москві. На кожну роль було вибрано по 3 виконавці.

Слухання уривку з мюзиклу «Королі Верони».

Фізкультхвилинка.

Учень.

Що кажуть люди про любов?
А що про неї говорити?
Немає слів, немає мов
Щоб почуття це охопити.
Але, все те, чого не може
Висловить душа –
Доступно музиці високій. . .

Вчитель світової літератури:

– Життя часто буває немилосердним, невблаганні обставини призводять до розлуки закоханих. Та любов не помирає, не розвіюється вітром, вона живе піснею, словом, подихом вітру. Кохання перемогло. Ромео і Джульєтта довели. Що ніхто і ніщо, крім смерті, не може їх розлучити. Воно вище над пересудами, родовою помстою, ненавистю. злістю, тому воно безсмертне.

Якщо ви камінь – будьте гранітом,
Якщо ви квітка – будьте трояндою,
Якщо ви людина – будьте коханням...

Вправа «Мікрофон»

А як кохання розумієте ви?

Колективне складання ОЛС

	<u>Кохання</u>		
	Щастя	світло	доброта
		взаємність	вірність
трагедія			самопожертва
примара	радість	мелодія серця	ніжність

IV. Закріплення вивченого матеріалу.

1. Робота з епіграфами.

- Прочитайте вислови, що служать епіграфами уроку.
- Як їх зміст перегукується з темою трагедії В. Шекспіра?
- Що об'єднує всі ці вислови?

(Єднає їх те, що вони говорять про кохання і називають її тією великою силою, на якій тримається життя.)

– А як би ми вшанували пам'ять Ромео і Джульєтти?

(символ палаючого кохання Ромео і Джульєтти - кохання, яке може все і все здолає).

Вчитель світової літератури:

– Хочу зачитати вірш моїх учнів, уже дорослих людей. Вірш незвичайний, але має глибокий зміст.

Ромео та Джульєтта

Верона, Монтеккі, Капулетті, бал,
Зала, зустріч, погляд, мить, кохання.
Щастя, блаженство, зітхання, круговерть.
Ворожнеча, яд, кинжал, смерть.

Ці іменники вмістили зміст всієї трагедії «Ромео і Джульєтта». Стисло і зрозуміло. Образ героїв став вічним.

2. Складання сенкану до слова кохання

Кохання

Безмежне, вічне
Возвеличує, облагороджує, перемагає
Це найпрекрасніша мелодія серця
Щастя

Вчитель музичного мистецтва: Саме таку назву має пісня, яку ми з вами вивчили. Я пропоную послухати пісню «Щастя» із мюзиклу «Ромео і Джульєтта» у виконанні учнів 8 класу і вчителя англійської мови Сиромятнікової Н.М.

*Виконується пісня «Щастя», відео кліп «Щастя»
(уривок з мюзиклу «Ромео і Джульєтта»)*

Вчитель світової літератури:

– Кожного року в італійському місті Вероні відбувається святковий карнавал, на якому обирають Ромео і Джульєтту. Це найвродливіші, найдобріші, милосердні, духовно багаті молоді люди. І кожного року в це місто приходять безліч листів з однією адресою: «Італія, Верона, Ромео і Джульєтти». Юнаки та дівчата з різних країн довіряють їм свої сердечні таємниці, проблеми, просять поради, допомоги.

Вчитель англійської мови:

– Чому люди так люблять цих героїв? Можливо, тому, що вони для всіх давно стали символом справжнього великого кохання.

*Любов - не кара, але й не гра.
Вона не квітка, що зів'яне швидко.
Любов – це дар. І бог сам вибира,
Хто заслужив оце пізнати диво.*

Вчитель музичного мистецтва:

– Твір «Ромео і Джульєтта» називають «світлою трагедією», бо пройнятий він оптимістичною вірою в Людину. З великою художньою майстерністю Шекспір зображує прекрасне, чисте й радісне почуття кохання. За радість кохати, за право бути щасливим герої платять своїм життям. Але таке кохання перемагає смерть: довідавшись про історію Ромео і Джульєтти, ворогуючі родини примирюються. Більше не буде литися безвинна кров, людяність і мир перемагають.

V. Оцінювання роботи учнів на уроці.

VI. Домашнє завдання

Світова література:

Написати на чернетках твір на тему:

1. «Причини та наслідки родинних чвар за трагедією В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта», «Герой, про якого я хочу розповісти»
2. Виразно читати уривок (на вибір учнів)

Музичне мистецтво:

Пошукова робота – знайти пісні сучасних композиторів, у яких згадується про героїв Шекспіра.